

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Chmelíka, Ph.D., a soudců Mgr. Pavla Hradeckého a JUDr. Martina Tomka ve věci

žalobce: **CFIG SE**, IČO 29138680
sídlem Sladkovského 767, 530 02 Pardubice
zastoupený advokátem Mgr. Martinem Keřtem
sídlem Sladkovského 2059, 530 02 Pardubice

proti
žalované: [REDACTED], narozená dne [REDACTED]
bytem [REDACTED], [REDACTED]
zastoupená advokátem JUDr. Rostislavem Puklem
sídlem Karlova 252, 698 01 Veselí nad Moravou

o zaplacení 274 530,46 Kč s příslušenstvím,
k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 24. 6. 2022,
č. j. 12 C 106/2021 – 251,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadených výrocích II. a IV. **potvrzuje.**
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 2 178 Kč k rukám jeho advokáta do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem okresní soud zastavil řízení o zaplacení 95 404 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,1 % denně z částky 95 404 Kč od 4. 6. 2021 do zaplacení (výrok I.), žalované uložil zaplatit žalobci 7 291 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 7 291 Kč od 4. 6. 2021 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.), žalobu o zaplacení dalších 171 835,46 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 109 770,26 Kč od 4. 6. 2021 do zaplacení zamítl (výrok III.) a žalobci uložil nahradit žalované náklady řízení ve výši 116 739 Kč k rukám jejího právního zástupce do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok IV.).
2. Žalobce se domáhal po žalované zaplacení 274 530,46 Kč s příslušenstvím z titulu mezi účastníky dne 15. 1. 2020 uzavřené smlouvy o poskytnutí spotřebitelského úvěru č. 126014. Protože žalovaná porušila své smluvní povinnosti, žalobce přistoupil k zesplatnění úvěru a po žalované požadoval zaplacení zbylé jistiny ve výši 77 840,84 Kč, zbylé části úroku ve výši 62 092,87 Kč, zbylé části inkasní služby 22 508 Kč, zbylé části doplňkové služby [REDAKCE], nákladů na upomínání ve výši 300 Kč za první upomínku, 500 Kč za druhou upomínku, smluvní pokuty za prodlení úvěru ve výši 141,63 Kč, smluvních úroků za prodlení inkasní služby ve výši 13,57 Kč a smluvní pokuty ve výši 38 920,42 Kč.
3. Žalovaná mimo jiné namítala, že smlouva o úvěru č. 126014 je absolutně neplatná dle § 87 odst. 1 zák. č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, neboť žalobce před uzavřením smlouvy nezkoumal úvěruschopnost žalované. Dále poukazovala na rozpor některých ujednání smlouvy s dobrými mravy. K věci dále uvedla, že od žalobce (na základě uvedené úvěrové smlouvy) obdržela pouze částku 25 762 Kč (jistina) a vrátila mu částku 18 461 Kč, tudíž má žalobce pouze právo na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 7 301 Kč. Pokud jde o částku 39 738 Kč, kterou žalobce vyplatil ve svůj prospěch (sám sobě), pak i předchozí úvěrová smlouva č. 125847 byla z těchto důvodů uzavřena neplatně.
4. V dalším průběhu řízení žalovaná dále vznesla námitku započtení (podáním doručeným okresnímu soudu dne 18. 1. 2022). K tomu uvedla, že před uzavřením shora označené úvěrové smlouvy dne 4. 1. 2019 uzavřela smlouvu o podnikatelském úvěru č. 115477, ačkoliv žalovaná o úvěr pro účely podnikání nežádala. Zapůjčená jistina byla použita na uhrazení jiných půjček nesouvisejících vůbec s podnikáním žalované. Žalobce nikdy neověřoval údaje žalované o její podnikatelské činnosti, chce se tímto nepoctivým jednáním vyhnout zkoumání platnosti jím koncipované úvěrové smlouvy a obchází tímto způsobem zákon o spotřebitelském úvěru. Žalované byly na smlouvu č. 115477 poskytnuty finanční prostředky ve výši 14 885 Kč a žalobci zaplatila celkem 96 009 Kč. Při zohlednění částky 18 461 Kč, kterou žalovaná zaplatila na smlouvu č. 126014, tak žalobci zaplatila celkem 114 470 Kč, ačkoliv na obě smlouvy měla uhradit pouze 40 647 Kč (14 885 Kč + 25 762 Kč). Rozdíl ve výši 73 823 Kč představuje bezdůvodné obohacení na straně žalobce. Žalovaná pak dne 17. 11. 2022 provedla zápočet částky 81 124 Kč (přeplacení smlouvy č. 115477; 96 009 Kč – 14 885 Kč) vůči pohledávce z neplatné smlouvy č. 126014 ve výši 7 301 Kč, čímž tato pohledávka ve výši 7 301 Kč zanikla.
5. Žalobce zásadně nesouhlasil s žalovaným provedeným hodnocením úvěrové smlouvy č. 115477. K tomu mimo jiné uvedl, že žalovaná s ním uzavřela tři smlouvy o podnikatelském úvěru, že ve všech těchto smlouvách je uveden účel poskytnutí úvěru a žalovaná se zavázala úvěr na tento účel poskytnout, že žalované byly vždy před podpisem návrhy smluv zaslány a byla vždy vyzvána k jejich pečlivému prostudování.
6. Žalobce vzal při jednání okresního soudu dne 5. 10. 2021 žalobu o zaplacení 95 404 Kč s příslušenstvím zpět, soud prvního stupně proto řízení v tomto rozsahu dle § 96 odst. 1, 2 a 4 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění (dále jen „o.s.ř.“) zastavil.

7. Po provedeném dokazování okresní soud z hlediska skutkového vycházel mimo jiné ze zjištění (odvolací soud se zřetelem na předmět odvolacího přezkumu reprodukoval pouze část skutkových zjištění a závěrů okresního soudu), že na základě smlouvy o poskytnutí spotřebitelského úvěru č. 126014 se žalobce jako věřitel zavázal poskytnout žalované úvěr v celkové výši 80 000 Kč s tím, že částka 39 738 Kč bude na základě žádosti žalované vyplacena ve prospěch věřitele na úhradu předchozího závazku ze smlouvy č. 125847 ze dne 7. 1. 2020, že částka ve výši 25 762 Kč bude vyplacena na účet žalované a částka 14 500 Kč bude započtena na náklady žalobce. K tomu okresní soud učinil jednotlivá skutková zjištění ohledně posouzení bonity žadatele (žalované). Z potvrzení o vyplacení úvěru ze dne 15. 1. 2020 zjistil, že žalobce oznámil žalované vyplacení úvěru, a to v částkách uvedených ve smlouvě. Z potvrzení o provedené platbě pak zjistil, že žalovaná dne 14. 2. 2020 zaplatila ve prospěch úvěru částku 3 461 Kč a dne 10. 3. 2021 částku 15 000 Kč. Předmětem smlouvy o spotřebitelském úvěru č. 125847 ze dne 7. 1. 2020 pak bylo poskytnutí úvěru ve výši 40 000 Kč, s tím, že částka 32 000 Kč bude vyplacena na účet spotřebitele a částka 8 000 Kč bude započtena na náklady žalobce.
8. Ze smlouvy o poskytnutí podnikatelského úvěru č. 115477 okresní soud zjistil, že na jejím základě žalobce poskytl žalované úvěr ve výši 80 000 Kč, s tím, že částka 50 115 Kč bude na základě žádosti žalované vyplacena ve prospěch věřitele na úhradu předchozího závazku ze smlouvy č. 109547 ze dne 12. 6. 2018, že částka ve výši 14 885 Kč bude vyplacena na účet žalované a částka 15 000 Kč bude započtena na náklady žalobce. V článku II. smlouvy odst. 2.8. byl sjednán účel podnikatelského úvěru – softwarová licence a aplikace. V dotazníku k posouzení bonity dlužníka bylo uvedeno IČ žalované a profese – propagace a marketing. Roční obrát a zisk činil 0 Kč. Žalovaná je podnikatelkou od 4. 2. 2016. Z e-mailu ze dne 3. 1. 2019 bylo zjištěno, že žalovaná učinila dotaz na žalobce, zda je možné navýšení úvěru č. 109547. Z další komunikace mezi účastníky bylo zjištěno, že žalovaná dne 4. 1. 2019 požádala žalobce o poskytnutí podnikatelského úvěru č. 115477. Žalobci sdělila, že souhlasí s návrhem smlouvy o podnikatelském úvěru č. 115477 bez výjimek. V závěru návrhu smlouvy o podnikatelském úvěru je žádost žalované o poskytnutí podnikatelského úvěru. Z potvrzení o vyplacení úvěru č. 115477 bylo zjištěno, že žalované bylo oznámeno vyplacení částky 14 885 Kč s tím, že částka 50 115 Kč bude vyplacena ve prospěch žalobce (na úvěr č. 109547). K tomuto žalobce doložil potvrzení o provedení těchto transakcí. Z potvrzení o úhradě dluhu ze dne 7. 1. 2019 okresní soud zjistil, že žalobce oznámil žalované doplacení úvěru č. 109547. Žalobce předložil soudu návrh smlouvy o podnikatelském úvěru č. 109547. Mechanismus uzavření této smlouvy byl totožný jako u smlouvy č. 115477. Účel této smlouvy o podnikatelském úvěru je rovněž totožný. Smlouva obsahuje dotazník bonity dlužníka, jakožto smlouvy o doplňkových službách. Žalované bylo oznámeno potvrzení o vyplacení úvěru č. 109547 a rovněž potvrzení o doplacení úvěru č. 13672.
9. Žalobce dále okresnímu soudu předložil faktury vystavené na jméno žalované za období od 22. 3. do 16. 4. 2018, na základě nichž mělo být žalované od společnosti GOLEMPRESS s.r.o. vyplaceno 33 198 Kč, 42 751 Kč a 32 300 Kč. Na fakturách je uvedeno IČ žalované a tyto faktury byly předloženy žalované před poskytnutím úvěru. Žalobce doložil okresnímu soudu faktury vystavené na jméno žalované za období od února 2016 do prosince 2017 a dále od listopadu do prosince 2018.
10. Z oznámení o provedení jednostranného započtení žalované okresní soud zjistil, že žalovaná uplatnila jednostranný zápočet, kdy žalovaná přeplatila ve prospěch smlouvy č. 115477 částku 81 124 Kč. Ohledně této částky žalovaná vyzvala žalobce k jejímu zaplacení, a to předžalobní upomínkou ze dne 19. 11. 2021. Žalovaná tuto částku započítává vůči pohledávce ve výši 7 301 Kč z titulu žalované smlouvy (smlouvy č. 126014).
11. Po právní stránce okresní soud spor posuzoval s ohledem na datum uzavření úvěrové smlouvy č. 126014 dle režimu zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění (dále jen „o.z.“),

kde odkázal zejména na ust. § 2395, § 1813, § 1815 (k tomu též na výklady Soudního dvora EU), § 2991 odst. 1 a 2 a § 588, a dále dle zák. č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, v platném znění (dále též „z.s.ú.“), kde vyšel z ust. § 86 odst. 1 a § 87 odst. 1.

12. Okresní soud následně dospěl k závěru, že smlouva o spotřebitelském úvěru č. 126014 a smlouva o spotřebitelském úvěru č. 125847 jsou absolutně neplatné dle § 588 o.z., neboť žalobce neproověřil řádně úvěruschopnost žalované. Tento závěr koresponduje s tím, že žalobce s žalovanou v rozmezí několika let uzavřel minimálně pět smluv o úvěru, že šlo o tzv. řetězení smluv sloužících k předchozí úhradě dluhů. Zmíněné úvěrové smlouvy by nemohly obstát i proto, že žalobce zneužil svého silnějšího postavení a jeho jednání způsobilo značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran. Pokud na základě uzavřené smlouvy č. 126014 byla žalované vyplacena částka 25 762 Kč a na předchozí smlouvu pak částka 39 738 Kč a žalovaná byla povinna zaplatit žalobci celkem (včetně doplňkových služeb) částku 249 181 Kč, tak se jedná o smlouvu uzavřenou v rozporu s dobrými mravy ve smyslu ust. § 588 o.z. Okresní soud dále vyšel z toho, že v souzené věci je předmětem řízení smlouva o spotřebitelském úvěru č. 126014, na základě níž byla žalované vyplacena částka 25 762 Kč na jistinu úvěru a tuto částku by byla povinna žalobci vrátit, když nezohlednil částku vyplacenou ve prospěch předchozího úvěru č. 125847, neboť tuto částku žalobce vyplatil na svůj účet. Nadto i smlouva č. 125847 je rovněž absolutně neplatná, tudíž mezi účastníky v tu dobu neexistoval žádný smluvní vztah. Pokud proto žalovaná ve prospěch smlouvy č. 126014 zaplatila částku 18 471 Kč (vycházejí z tvrzení žalobce), pak je povinna žalobci zaplatit 7 291 Kč spolu s úrokem z prodlení dle § 1970 o.z., a to ve výši dle ust. § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. Naproti tomu okresní soud odlišně hodnotil smlouvu o podnikatelském úvěru č. 115477, kde zdůraznil, že v době uzavření této smlouvy žalovaná překládala žalobci doklady související s jejím podnikáním, opakovaně byla informována o tom, že se jedná o smlouvu uzavřenou mezi podnikateli. Žalobce tak nemohl důvodně pochybovat o pravdivosti informací, které mu v souvislosti s podnikáním poskytla žalovaná. O tom, že byla žalovaná před podepsáním smluv o podnikatelském úvěru v podnikání aktivní, svědčí i předložené faktury s IČ žalované. Okresní soud proto neaplikoval na tuto smlouvu ustanovení o ochraně spotřebitele, proto nesdílel názor žalované o tom, že pohledávka ve výši 7 301 Kč zanikla započtením.
13. Z výše uvedených důvodů okresní soud žalobě o zaplacení 7 291 Kč s příslušenstvím vyhověl (výrok II.) a žalobu o zaplacení dalších 171 835,46 Kč s příslušenstvím zamítl (výrok IV.).
14. Výrok o nákladech řízení okresní soud odůvodnil ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. a příslušnými ustanoveními vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).
15. Proti tomuto rozsudku, a to pouze proti výrokům II. a IV., podala včasné odvolání žalovaná (dále též „odvolatelka“). Dle odvolatelky okresní soud nesprávně právně posoudil otázku platnosti smlouvy o podnikatelském úvěru č. 115477 ze dne 4. 1. 2019, když na tuto smlouvu neaplikoval ustanovení o ochraně spotřebitele. Žalobce neunesl důkazní břemeno týkající se tvrzení, že shora uvedenou smlouvu žalovaná uzavírala v pozici podnikatele a nikoliv spotřebitele. K tomu žalovaná poukázala na přílohu č. 4 citované smlouvy („Dotazník k posouzení bonity dlužníka“), z níž plyne, že sám žalobce ve vztahu k podnikání žalované uvedl údaje „Roční obrát – 0“ a „Roční zisk – 0“. Už z této skutečnosti je zřejmé, že žalobce nežádal o údaje o podnikání od žalované a že tato žalobci nesdělovala údaje o podnikání a o úmyslu finanční prostředky použít na podnikatelské účely. Povahu smlouvy nelze posuzovat podle toho, zda byl spotřebitel opakovaně informován o tom, že se má údajně jednat o smlouvu uzavřenou mezi podnikateli (jak formalisticky uzavřel okresní soud). Žalovaná trvala na tom, že smlouvu č. 115477 neuzavírala za účelem podnikatelské činnosti, že tam uvedený účel tohoto úvěru (nákup softwaru, který ani nepotřebovala) byl uveden žalobcem ve smlouvě zcela účelově. K tomu odvolatelka dodala, že ani její e-mailovou komunikaci nelze považovat za projev vůle k uzavření podnikatelského úvěru. V této komunikaci pouze uvedla, s jakým návrhem smlouvy souhlasí (uvedla pouze její název).

I kdyby pak obstál názor, že se jednalo o smlouvu o podnikatelském úvěru, okresní soud nehodnotil věc z pohledu žalované jako slabší strany, z pohledu rozporu smluvních ujednání s dobrými mravy a se zásadou poctivého obchodního styku, z pohledu jednání žalobce, který označil smlouvu č. 115477 za podnikatelský úvěr jen proto, aby obešel ochranu spotřebitele. Žalovaná přitom není v oboru úvěrů odborníkem (na rozdíl od nákupu softwaru nemohla v daném smluvním vztahu vystupovat jako podnikatel), nebyla si vědoma rozdílů mezi podnikatelským a spotřebitelským úvěrem, toho, že jí nebude poskytnuta ochrana spotřebitele. Žalovaná vždy reagovala jen na požadavky žalobce, předložila listiny, které požadoval. Dle odvolatelky tak měl okresní soud dovodit, že provedeným zápočtem došlo k zániku pohledávky ve výši 7 301 Kč, že žalovaná žalobci ničeho nedluží a žalobu v plném rozsahu zamítnout. Odvolatelka se ještě ohradila proti výši jí přisouzených nákladů řízení, když namítla, že okresní soud její podání ze dne 20. 7. a 4. 10. 2021 posoudil jako jeden úkon právní služby. K tomu uvedla, že vyjádření k žalobě ze dne 20. 7. 2021 (na výzvu okresního soudu) bylo z procesní opatrnosti obecné, když v té době ještě neměla k dispozici úplnou smluvní dokumentaci ke smlouvě o poskytnutí spotřebitelského úvěru č. 126014, která byla předmětem žaloby. Teprve v následném podání ze 4. 10. 2021 se pak mohla vyjádřit ke konkrétním smluvním ujednáním a uhrazeným částkám. Je tak zřejmé, že obě podání byla učiněna účelně a že žalované měla být přiznána náhrada nákladů řízení v jí požadované výši 126 510 Kč. Z výše uvedených důvodů se žalovaná domáhala změny rozsudku okresního soudu v napadeném výroku II. a zamítnutí žaloby, resp. změny nákladového výroku rozsudku okresního soudu (sub IV.) a přiznání náhrady nákladů řízení ve shora uvedené výši. Současně se domáhala přiznání náhrady nákladů odvolacího řízení.

16. Žalobce odmítl, že by žalovaná učinila platný zápočet, resp. že by ze smlouvy č. 115477 rezultovala pro žalovanou protipohledávka k zápočtu. Dále zdůraznil, že žalovaná smlouvu č. 115477 (stejně jako předchozí dvě smlouvy o podnikatelském úvěru) odsouhlasila bez výjimek, tj. projevila vůli, že je touto smlouvou (podnikatelským úvěrem) vázána. K tomu žalobci předložila faktury a daňová přiznání. Rovněž následně uzavřené spotřebitelské smlouvy odsouhlasila žalovaná bez výjimek. K nim žalovaná doložila žalobci mzdové listy, výplatnice. Jako svéprávná osoba si žalovaná musela být vědoma odlišné formulace smluv, odlišného režimu podnikatelské a spotřebitelské smlouvy. Z výše uvedených důvodů žalobce navrhoval potvrzení rozsudku okresního soudu v napadené části.
17. Krajský soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), osobou k němu oprávněnou (§ 201 o.s.ř.), je přípustné (§ 201 a § 202 o.s.ř. a contr.) a obsahuje náležitosti odvolání a způsobilé odvolací důvody, přezkoumal rozsudek okresního soudu i řízení jemu předcházející v mezích podaného odvolání (k odvolacímu přezkumu zbyl výrok II. a závislý nákladový výrok IV.; výroky I. a III. nabyly samostatně právní moci – srov. § 206 odst. 2 o.s.ř.) jak z pohledu odvolacích námitek (viz tvrzené odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. c/, e/ a g/ o.s.ř.), tak z důvodů v odvolání neuvedených (§ 212a odst. 1 o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalované není důvodné.
18. Odvolací soud ve vztahu k procesní obraně žalované (viz odůvodnění níže) vychází ze skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně, která jsou podrobně popsána v odůvodnění napadeného rozsudku, včetně důkazních prostředků, o něž se opírají (viz zejména body 8., 10., 12. a 13. odůvodnění napadeného rozsudku). Odvolací soud proto na ně pro stručnost odkazuje. Odvolatelka v rámci odvolání sice též namítala nesprávnost zjištění skutkového stavu věci, nicméně z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmo, že okresní soud v zásadě pracoval se všemi relevantními skutečnostmi (ostatně provedl k nim všechny žalovanou navrhované důkazy – jiné důkazy žalovaná ani neměla), z provedených důkazů vyvodil správná skutková zjištění a správné závěry právní, s výhradou níže uvedeného doplnění odůvodnění odvolacím soudem. Lze tak konstatovat, že odvolací námitky žalované v podstatě nepřinesly nic nového, co by již nebylo známo okresnímu soudu, a nemohou na posouzení věci nic změnit.

Odvolací soud se zřetelem na obsah odvolání a pro úplnost odůvodnění rekapituluje a akcentuje následující rozhodné skutečnosti pro posouzení dané věci.

19. Předmětem řízení (žaloby) byly nároky žalobce ze smlouvy o spotřebitelském úvěru č. 126014. Daný smluvní vztah okresní soud posuzoval nejen dle obecné právní úpravy – režimu o.z., kde odkázal zejména na ust. § 2395, § 1813, § 1815, § 588 a § 2991 odst. 1 a 2 o.z., ale také dle zvláštní právní úpravy ochrany spotřebitele, tj. z.s.ú, kde aplikoval zejména ust. § 86 a § 87 o povinnosti poskytovatele úvěru posoudit úvěruschopnost žalované s odbornou péčí, přičemž dovodil absolutní neplatnost zmíněné smlouvy dle § 588 o.z., v první řadě s odůvodněním, že žalobce řádně neposoudil úvěruschopnost žalované. Dále dovodil, že i kdyby tomu tak nebylo, pak žalobce také zneužil své silnější postavení a svým jednáním způsobil značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, protože považoval posuzovanou úvěrovou smlouvu za jsoucí v rozporu s dobrými mravy. Za tohoto stavu okresní soud uzavřel, že vztah účastníků je třeba podřadit režimu bezdůvodného obohacení dle § 2991 odst. 1 a 2 o.z., a proto při zohlednění plnění účastníků (žalobce plnil v částce 25 762 Kč, zatímco žalovaná zaplatila, resp. vrátila 18 471 Kč) shledal důvodným nárok žalobce na zaplacení částky 7 291 Kč (25 762 – 18 471), včetně příslušenství (zákonných úroků z prodlení). Posouzení žalobního nároku dle zásad o bezdůvodném obohacení, z něhož rezultoval nárok žalobce na zaplacení 7 291 Kč s příslušenstvím, ostatně odvolatelka nezpochybňovala.
20. Úspěch žaloby týkající se přisouzení částky 7 291 Kč s příslušenstvím byl odvislý od posouzení procesní obrany žalované založené na kompenzační námitce o zániku této pohledávky žalobce započtením (viz § 98 o.s.ř. a zejména podání žalované z 18. 1. 2022 č. l. 82-85 spisu, doplněné k výzvě okresního soudu podáním z 23. 2. 2022, č. l. 212-213 spisu), když proti žalobou uplatněnému nároku (do výše zbývající žalované částky, jež zůstala předmětem odvolacího přezkumu) jednostranně započítávala svou protipohledávku z bezdůvodného obohacení plynoucího (dle jejího názoru) z mezi účastníky dne 4. 1. 2019 neplatně uzavřené smlouvy o podnikatelském úvěru č. 115477. Bylo tedy namístě posoudit, zda důvodná pohledávka žalobce v částce 7 291 Kč s příslušenstvím zanikla cestou shora naznačené vzájemné pohledávky žalované.
21. Procesní obrana žalované stála od samého počátku (v celém průběhu řízení) na argumentu, že smlouva č. 115477 nebyla smlouvou o podnikatelském úvěru, ale smlouvou o spotřebitelském úvěru, že žalobce nežádala o úvěr pro účely podnikání, že zapůjčené prostředky vůbec nesouvisely s podnikáním žalované, resp. je nepotřebovala na deklarovaný účel (nákup softwaru, licence či aplikace). Nadto to byl žalobce, kdo musí prokázat, že zmíněná smlouva byla uzavřena s podnikatelem (nikoliv spotřebitelem), že žalovaná žalobci sdělovala údaje o podnikání a o úmyslu použít finanční prostředky na podnikatelské účely, což se nestalo. Žalobce naopak věděl, že žalovaná neměla z podnikání příjem. Z těchto důvodů nemohla být žalovaná v pozici podnikatele (§ 420 odst. 1 a 2 o.z.), i když bylo ve smlouvě uvedeno jinak, ale v pozici spotřebitele (§ 419 o.z.). V pochybnostech je pak třeba upřednostnit výklad pro spotřebitele příznivější (§ 1812 odst. 1 o.z.). Dle žalované tak měl žalobce snahu obejít zákon o spotřebitelském úvěru, vyhnout se zkoumání úvěruschopnosti žalované (§ 86 a § 87 z.s.ú), šlo o jednání nepoctivé, přičítá se dobrým mravům, potažmo zneužití práva, protože absolutně neplatné (§ 6, § 8 a § 588 o.z.). Za tohoto stavu měla žalovaná za to, že jí i ze smlouvy č. 115477 svědčí nárok na vydání bezdůvodného obohacení, který započítávala proti žalobci přisouzenému plnění ve výroku II. rozsudku okresního soudu.
22. Rovněž odvolací soud sdílí názor, že tato procesní obrana žalované není důvodná. Odvolací soud ve shodě s okresním soudem akcentuje, že již z e-mailové komunikace účastníků je zřejmo, že žalovaná souhlasila s návrhem smlouvy o podnikatelském úvěru č. 115477 bez výjimek (viz č. l. 138 spisu), totéž ostatně učinila u předchozích smluv o podnikatelském úvěru č. 109547 a č. 13672 (viz č. l. 155 a 178 spisu). V závěru tohoto návrhu je rovněž výslovná žádost o poskytnutí podnikatelského úvěru (viz č. l. 149 spisu, u předchozích smluv pak viz č. l. 168p.v. a 169 a č. l.

185p.v. spisu). K tomu možno poukázat i na okolnost předcházející uzavření úvěrové smlouvy č. 115477, a to výslovný dotaz žalované ohledně navýšení úvěru č. 109547, učiněný e-mailem z 3. 1. 2019 (č. l. 195 spisu). Šlo přitom rovněž o podnikatelský úvěr, což muselo být žalované zcela zřejmé. Samotná účastníky uzavřená smlouva pak dle svého názvu i obsahu nevzbuzuje jakékoliv pochybnosti o tom, že žalovaná v ní vystupovala jako podnikatelka, že úvěr (80 000 Kč) byl poskytován na nákup vybavení pro podnikání – „softwarová licence a aplikace“, když část poskytnutých prostředků šla na úhradu předchozího podnikatelského úvěru č. 109547 (50 115 Kč), část plnění pak na účet žalované (14 885 Kč) a na sjednané náklady věřitele (15 000 Kč). Dle posuzované úvěrové smlouvy (ale i předchozích smluv o podnikatelském úvěru) měl žalobce dostatek informací o tom, že žalovaná v této smlouvě vystupuje jako podnikatelka a že poskytnutý úvěr slouží k výkonu její podnikatelské činnosti, že je čerpán na nákup vybavení do podnikání (viz čl. II. odst. 2.8. smlouvy). Žalovaná v příloze č. 4 smlouvy č. 115477 mimo jiné deklarovala, že je podnikatelkou od 4. 2. 2016 v oboru propagace a marketing (tyto údaje jsou též ověřitelné z údajů ve veřejné části živnostenského rejstříku – viz tam uvedené obory činnosti – např. reklamní činnost, marketing). Žalovaná před poskytnutím tohoto úvěru žalobci též předložila řadu listin ke své podnikatelské činnosti, potvrzujících výkon její podnikatelské činnosti (viz faktury vystavené společnosti GOLEMPRESS s.r.o., jejímž předmětem podnikání je též reklamní činnost a marketing, založené na č. l. 170-172, 189-194 a 232-233 spisu), jak předpokládala úvěrová smlouva (viz čl. II. odst. 2.7. smlouvy). Žalovaná se sice bránila námitkou o nulovém obrátu či zisku v podnikání (viz opět příloha č. 4 smlouvy č. l. 110 spisu), tj. faktickým neprovozováním podnikatelské činnosti, nicméně odvolací soud je názoru, že otázka bonity žadatele úvěru byla v tomto případě irelevantní, že žalobce měl se zřetelem na předložené listiny dostatečný podklad k učinění závěru, že v případě smlouvy č. 115477 jde o podnikatelský úvěr, zvláště i s přihlédnutím k předchozím dvěma podnikatelským úvěrům, kde žalovaná vystupovala ve stejné pozici podnikatele, činila stejné kroky jako u předmětné úvěrové smlouvy. Na hodnocení věci nic nemění, že následné smlouvy (č. 125847 a č. 126014) byly již spotřebitelské. Pokud žalovaná namítala, že při odsouhlasení návrhu smluv, resp. uzavření smluv o podnikatelském úvěru postupovala pouze dle instrukcí žalobce, že si jako laik v oboru úvěrů nebyla vůbec vědoma rozdílu mezi podnikatelským a spotřebitelským úvěrem, pak i takovou obranu odvolací soud shledává zcela účelovou, nevěrohodnou. Svěprávná osoba s rozumem průměrného člověka i schopností užívat jej s běžnou péčí a opatrností (viz § 4 odst. 1 o.z.) si musí být vědoma toho, že pokud žádá o podnikatelský úvěr a k tomu uvádí a dokládá (alespoň některé) relevantní údaje (jak vyžaduje smlouva), nemůže jít o spotřebitelskou smlouvu. Odvolací soud se tak zdráhá uvěřit tomu, že by žalovaná v době uzavření smlouvy č. 115477 rozdíl mezi podnikatelským a spotřebitelským úvěrem nechápala, k čemuž se sluší opět připomenout, že sama výslovně činila dotaz ohledně navýšení předchozího podnikatelského úvěru, akceptovala refinancování podnikatelských úvěrů, což je v podnikatelském prostředí zcela běžnou záležitostí. Z výsledků provedeného dokazování nelze ani dovodit, že by žalobce přiměl žalovanou prezentovat se jako podnikatel jednající v souvislosti se svou podnikatelskou činností, že by žalobce jednal nepoctivě. Naopak vycházel z údajů o podnikání žalované a z případné nebonity žalované coby podnikatelky nelze dovozovat, že neměl úvěr poskytnout, resp. že je proto nutno na smlouvu č. 115477 nahlížet jako na smlouvu spotřebitelskou. Odvolací soud tedy nemá pochybnosti o povaze smluvního vztahu založeného smlouvou č. 115477, tudíž se v poměrech této smlouvy nemohla uplatnit ust. § 1810 a násl. o.z. (ani odvolatelkou zmiňované ust. § 1812 odst. 1 o.z., tj. pro ni příznivější výklad, že jí v daném smluvním vztahu svědčilo postavení spotřebitele) a právní úprava z.s.ú. K poukazu odvolatelky na závěry judikatury jiných soudů týkajících se smluv koncipovaných jako úvěrové smlouvy pro podnikatelské účely lze uvést, že shora rozebrané skutkové okolnosti daného případu odůvodňují shora učiněné závěry odvolacího soudu k hodnocení smlouvy č. 115477, tudíž odvolací soud nemá za to, že by tato judikatura opodstatňovala v souzené věci jiné závěry.

23. K tomuto hodnocení věci lze dodat, že pokud se žalovaná opakovaně domáhá vyslovení absolutní neplatnosti úvěrové smlouvy č. 115477, resp. vypořádání zmíněné smlouvy o podnikatelském úvěru dle zásad o bezdůvodném obohacení (s odkazem na nezákonný postup žalobce, jeho nepoctivost a zjevné zneužití práva), při němž by bylo nutno vzít na zřetel jen nárok žalobce na vrácení jistiny úvěru (případně se zákonným úrokem z prodlení), nikoliv nárok žalobce na smluvní úroky, smluvní pokuty či další plnění (při neplatnosti některých smluvních ujednání či jejich částí alespoň částečný), pak je otázkou, zda při vědomí znalosti shora naznačených skutkových okolností případů nelze dovodit, zda je to spíše žalovaná, kdo jedná účelově, nemravně, pakliže se ex post dovolává spotřebitelské ochrany.
24. Se zřetelem na další obsah odvolání lze uvést, že i ve vztazích mezi podnikateli (v daném případě ve vztahu vycházejícím z úvěrové smlouvy č. 115477) se uplatní korektiv dobrých mravů (§ 580 a § 588 o.z.). Současně v takovém vztahu není vyloučena ani zákonná ochrana tzv. slabší strany za podmínek § 433 o.z.. Případný závěr o absolutní neplatnosti smlouvy pro rozpor s korektivem dobrých mravů je zásahem výjimečným a vždy musí být odůvodněn mimořádnými okolnostmi případu. Takové okolnosti, které by měly mít za následek absolutní neplatnost úvěrové smlouvy č. 115477, odvolací soud v projednávané věci neshledal. I se zřetelem na shora podaný výklad zde nedovodil nepoctivost jednání žalobce, jeho úmysl zneužít finanční tísně žalované, zjevnou nespravedlnost smluvních ujednání apod., které by měly přivodit neplatnost zmíněné smlouvy jako celku. Pokud jde o právní úpravu ochrany slabší strany, pak v postavení slabší strany může být podnikatel (fyzická osoba), který uzavírá smlouvu v pozici neprofesionála s osobou, která je v daném oboru profesionálem. V takovém postavení bude zřejmě i žalovaná, neboť není profesionálem v oboru úvěrů, zatímco žalobce ano, ten má v tomto směru převahu znalostní, zkušenostní, hospodářskou. Samotný tento fakt však není protiprávní. V ust. § 433 o.z. jde o zákaz zneužití, kterým se rozumí konstrukce takových právních vztahů, v nichž je obsažena zřejmá a neodůvodněná nerovnováha práv a povinností stran. V daném případě odvolací soud neshledal, že by smlouva č. 115477, ačkoliv měla adhezní charakter, založila právní vztah nápadně nevýhodný pro žalovanou (slabší stranu), a nápadně výhodný pro žalobce, a bylo tak namístě dovodit neplatnost smlouvy jako celku. Žalovaná se v průběhu řízení dovolávala porušení dobrých mravů, ochrany slabší strany, zejména s odkazem na to, že jí žalobce v podstatě vnutil uzavření smlouvy o podnikatelském úvěru, aby obešel její ochranu spotřebitele, k čemuž však možno odkázat na již shora učiněné závěry. Dle obsahu svých podání a přednesů žalovaná rovněž argumentovala zjevnou nespravedlností ujednání o smluvních úrocích, ujednání o kumulativních nepřiměřeně vysokých smluvních pokutách či ostatních plnění ve prospěch žalobce. K tomu zmiňovala i porušení informační povinnosti žalobce, které však z ničeho neplyne. Odvolací soud všechny námitky žalované týkající se rozsahu plnění ze smlouvy vnímá, nicméně nemá za to, že by mohly mít za následek absolutní neplatnost posuzované úvěrové smlouvy, nýbrž toliko částečnou, tj. týkající se pouze některých smluvních ujednání (k tomu viz § 576, dále též § 574 o.z.). V případě smluvních pokut připadala navíc v úvahu jejich moderace (§ 2051 o.z.). S tímto náhledem pochopitelně úzce souvisí otázka rozsahu plnění, na které by žalobci mohlo vzniknout právo, potažmo otázka výše vzájemné pohledávky žalované k započtení. Vycházejí z právě uvedeného lze k žalovanou namítanému započtení vzájemné pohledávky uvést následující.
25. Započtení představuje způsob zániku závazků, k němuž dochází buď jednostranným právním jednáním jedné strany vůči druhé, anebo dohodou obou dotčených stran. Jednostranné započtení umožňuje započítávající straně vynutit si (a to bez ohledu na vůli druhé strany) uspokojení (vyrovnání) své pohledávky, aniž by byla nucena ji uplatnit u soudu. Občanský zákoník (i proto) upravuje řadu předpokladů, jejíž naplnění je nezbytné pro způsobilost jak aktivní pohledávky (tj. pohledávky užitá k započtení), tak i pasivní pohledávky (tj. pohledávky, proti které je započítáváno) k (především jednostrannému) započtení.

26. Jde-li o aktivní (k započtení použitou) pohledávku, musí být nejen splatná (§ 1982 odst. 1 věta druhá o.z.) a uplatnitelná u soudu (§ 1987 odst. 1 o.z.), ale dále nesmí být nejistá nebo neurčitá (§ 1987 odst. 2 o.z.). V tomto ohledu lze vyjít z judikatury Nejvyššího soudu (např. rozsudek sp. zn. 28 Cdo 5711/2017 ze dne 1. 10. 2018 a především rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2020, sp. zn. 31 Cdo 684/2020), z níž mimo jiné plyne, že nejistou nebo neurčitou ve smyslu § 1987 odst. 2 o.z. je zpravidla pohledávka, která je co do základu a (nebo) výše sporná (nejistá) a jejíž uplatnění vůči dlužníku formou námitky započtení vyvolá (namísto jednoznačného, tj. oběma dotčenými stranami akceptovaného zániku obou pohledávek v rozsahu, v jakém se kryjí) spory o existenci či výši pohledávky užitě k započtení.
27. Uplatnila-li žalovaná coby dlužník pasivní pohledávky v tomto řízení námitku započtení své aktivní pohledávky z titulu bezdůvodného obohacení a žalobce se svou námitkou o neexistenci této protipohledávky žalované dovolal neplatnosti tohoto zápočtu, musel soud posoudit, zda je započítávaná (aktivní) pohledávka jistá a určitá ve smyslu § 1987 odst. 2 o.z. a tedy způsobilá přivodit svým započtením (v rozsahu, v jakém se pohledávky kryjí) zánik žalobou uplatněné (pasivní) pohledávky. Pohledávka je totiž nejistá či neurčitá, jestliže existují pochybnosti o relevantních parametrech dané pohledávky, zejména o její výši, případně existenci, které mají dopad na účinky započtení.
28. Shora podaný výklad ke způsobilosti k započtení lze plně vztáhnout i na namítané započtení pohledávky žalované z titulu bezdůvodného obohacení plynoucího ze smluv č. 115477 a č. 126014, v němž žalovaná uplatňuje zápočet v celkové výši 81 124 Kč, resp. ve vztahu ke zbývajícím částem žalobního nároku pak zápočet v částce 7 301 Kč. Tento zápočet stál na předpokladu absolutní neplatnosti obou zmíněných smluv, kterýžto závěr ve vztahu ke smlouvě č. 115477 dle shora učiněných závěrů učinit nelze. To současně znamená, že při částečné neplatnosti posuzované smlouvy (jejich některých ujednání), při případné korekci smluvních pokut cestou moderace, některé nároky ze smlouvy č. 115477 obstát mohou, některé nikoliv. Pro daný případ tak platí, že stran žalovanou započítávané pohledávky panují pochybnosti o její existenci, resp. výši, což znemožňuje vymezit přesné účinky, které by měl kompenzační úkon v daném případě vyvolat. Z uvedeného současně plyne, že zjištění (prokázání) této pohledávky co do důvodu a výše by si v každém případě vyžádalo další rozsáhlejší či složitější dokazování, jež by vedlo k neúměrnému prodloužení řízení o žalobou uplatněné (pasivní) pohledávce, jež byla (oproti aktivní pohledávce) nesporná. Z tohoto důvodu bylo nutno dovodit, že jde o pohledávku nejistou a neurčitou, a proto nezpůsobilou k započtení. Lze přitom dodat, že dle prohlášení účastníků v odvolacím řízení ohledně zaplacení převážné části započítávané pohledávky běží řízení u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 17 C 328/2022, žalovaná tedy může v tomto řízení rozšířit žalobu o plnění, s jehož započtením v projednávané věci neuspěla, event. může svou pohledávku uplatnit samostatně v jiném nalézacím řízení.
29. Okresní soud tak nepochybil, pokud žalobě o zaplacení 7 291 Kč včetně zákonného příslušenství (§ 1970 o.z., § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb.) vyhověl. Z výše uvedených důvodů, byť dílem na základě odlišné právní úvahy, odvolací soud rozsudek okresního soudu ve výroku II. jako věcně správný dle § 219 o.s.ř. potvrdil, a to včetně správného závislého nákladového výroku (sub IV.), který odpovídal zásadám ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. (neúspěchu žalované ve věci v poměrně nepatrné části, který odůvodňoval přiznat jí plnou náhradu nákladů řízení), když ohledně specifikace žalované přisouzených nákladů pro stručnost odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku.
30. Se zřetelem na odvolací výhradu žalované k nákladovému výroku lze dodat, že okresní soud nepochybil, pokud vyjádření žalované k žalobě, jehož se týkaly její podání z 20. 7. a 4. 10. 2021, posoudil jako jeden úkon právní služby. Vysvětlení odvolatelky ohledně důvodů sepsání dvou podání k žalobě odvolací soud sice rozumí, nicméně neztotožňuje se s tím, že by takový postup byl nezbytný a účelný. Žalovaná mohla požádat soud o prodloužení lhůty k vyjádření k žalobě, vyčkat zaslání požadovaných listin (příloh návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu)

a následně podat jediné komplexní vyjádření k žalobě. Nebyl zde tedy důvod rozkládat vyjádření k žalobě do dvou podání, k účelnému bránění práva žalované postačovalo jediné podání, proto okresní soud správně počítal pouze s jedním úkonem právní služby.

31. Žalobce byl v odvolacím řízení zcela úspěšný, a proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů tohoto řízení (§ 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o.s.ř.). V daném případě se jedná o náhradu odměny advokáta za jeden úkon právní služby (účast na jednání odvolacího soudu) ve výši 1 500 Kč (vycházeno z punktu 7 291 Kč) dle § 7 bod 4, § 8 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. g/ advokátního tarifu, náhradu jedné paušální náhrady hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a o náhradu částky odpovídající dani z přidané hodnoty z výše uvedené odměny a náhrady advokáta v sazbě 21 %, tj. v částce 378 Kč dle § 137 odst. 1, 3 písm. a/ a § 151 odst. 2 věty druhé o.s.ř., celkem tedy 2 178 Kč. Tyto náklady řízení je žalovaná povinna nahradit žalobci v zákonné třídenní lhůtě k rukám jeho advokáta (§ 160 odst. 1 a § 149 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek uvedených v § 237 a § 238 o.s.ř. podat dovolání do dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení. Dovolání se podává u Okresního soudu v Ústí nad Orlicí. O přípustnosti dovolání a o dovolání samém rozhoduje Nejvyšší soud (§ 239 o.s.ř.).

Pardubice 18. ledna 2023

JUDr. Jaroslav Chmelík, Ph.D., v. r.
předseda senátu